

be. Úgy kellett tehát lennie, hogy mikor az agg Koháry 1731-ben 82 éves korában meghalt, utódja csak az országbírói pecsétnyomót vette át, míg a már úgysis érvényét veszített névbélyegző az udvarhoz került, ahol azt minden valószínűség szerint hivatalból megsemmisítették.

DR. CZOBOR ALFRED.

Lósy püspök levele Pázmány Postilláiról.

PÁZMÁNY Péter utolsó munkájáról, a néhány hónappal halála előtt kiadott *Prédikációkról*, emlékezik meg Lósy Imre egri püspök alább közölt, röviddel a mű megjelenése után írt levele. Két példányról esik ebben szó, melyek egyikét a biboros magának a püspöknek, a másikat Homonnai DRUGETH János országbírónak, — kihez Lósy levele szól, — szánta. Érdekes a püspöknek — úgy látszik — PÁZMÁNYnak a küldeményt kísérő leveléből vett ama megjegyzése, hogy e munkából még a kevésbé tanult is, csak olvasni tudjon, képes prédikációt mondani. Ez ugyanaz más szóval, amit újabb irodalomtörténetírásunk mond, hogy t. i. PÁZMÁNY a régi magyar kath. irodalom e mesterművében «első sorban az értelemre kívánt hatni, semmint ékesszóló részletekkel ragyogni», hogy «a gyakran gyengébb készütségű plébánosok» is megfelelő prédikációs könyvvvel rendelkezzenek. (PINTER: A magy. irod. tört. Budapest, 1909. II. k. 203—204. l.)

Az öregedő PÁZMÁNYt ez utolsó munkájának megírása idején már betegségek gyötörték; szól is benne elgyengüléséről: «Álítom, hogy ez leszen vége a negyven esztendőül fogva való prédikállásomnak...» Kevéssel halála előtt, amikor Lósynak megküldi a fenti két példányt, már bizonyossággal jósolja közeli végét, írván, hogy hamarosan le fogja tenni porsátorát. 1637. február 20-án értesíti minderről Lósy püspök DRUGETHET s rá egy hónapra, márc. 19-én, a «magyar biboros Ciceró» már árván hagyja az esztergomi érseki széket.

A levelet, mely a Nemzeti Múzeum levéltára törzsanyagának legújabb szerzeménye, többi szintén közérdekű vonatkozásai miatt egész terjedelmében adjuk:

Illustrissime Domine Comes uti fili observandissime. Salutem et servitiorum meorum paratissimam commendationem.

Megh adá PUTNOKY János Uram az kegyelmed levelét és szóval az Plebanus állapottyát is előmbe adá: bizonyos dologh, hogy erős Correctiot szántam vala neki, de minthogy ez uttal megh engesztelte

kegyelmedet, szóbeli erős dorgálást és fenyegetést tevén, ha ezután jól és exemplariter nem viseli magát, az kegyelmed kívánsága szerint ez uttal még visszabocsátottam oly reménységgel, hogy emendállya magát. Cardinal Uram ez napokban irván mégis sajnálkodik az Szakmári dolgon, de megirtam, hogy máson, nem kegyelmeden mult ennire: írja, hogy bár ő neki adgya Isten azt az gonoszt, az mellyet kegyelmednek kíván, csak hogy nem lehet panaszolkodás nélkül: ha Isten föl viszi kegyelmedet, tudom, hogy megh enyhitti, mely fölmenetel előtt kívánok kegyelmeddel beszélgetni. *Az ki nyomtatot Predicatioiban két kötetlen exemplart küldöt én hozzám Cardinal Uram ő Nagysága, egyiket magamnak, másikat pedig ugy, hogy kegyelmednek praesentállyam, azért ezt most praesentálom kegyelmednek PUTNOKI Uram által, vegye jó néven kegyelmed Cardinal Uramtul ő Nagyságátul. Ugy rendelle ő Nagysága az Postillat, hogy akár mely együgyő ember is, ha olvasni tud, tudgyon belöle prédicalni:* ezen szókat is írja Cardinal Uram, törődöt állapattyához képest: Certus sum, quod velox est depositio tabernaculi mei: de én azt irám, hogy sokáigh való életét kívánom Istentül.

Császár Urunk elérkezett immár Bécsben, ugy irják énnékem, és emberem is hozta onnét fellyül: Az Duna fagya hirtelen föl bomolván, nagy károkot mondgyák hogy tet Posonyban, és az Bécsi hidakat is modgyák hogy el szaggatta volna. Az mely Lengyelség Silesiába szorult volt, azt eloszlatták, ugyan erővel, mert szép szóval nem akartak oszlanni. Az békesség oda föl igen lassan procedál, az Török mindaz által Orator sollicitál innét az Portára, az békességnek megh ujjiállítására. Vácznál feles szegény legényeket csapkodot le és vit rabságra, de magok vétke, hogy az nagy alkotmatlan üdőben vétették próbára magokat. Isten tarcsa megh kegyelmedet.

Datum Jaszoviae die 20. Februarii Anno 1637.

Illustrissimae Dominationis Vestrae addictissimus ad servitia.

Emericus LOSI Episcopus Agriensis.

Cimzés: Illustrissimo Comiti Domino, Joanni DRUGETT de Homonna Perpetuo de Ung (stb.) ... Domino uti filio mihi observandissimo.

Dr. CZOBOR ALFRÉD.